

MODERN CONDITION OF THE ACCOMMODATION FACILITIES IN SHUMEN DISTRICT

Abstract: It examines the state of the housing base in Shumen district. The indicators are used: number of nights spent, number of people staying overnight, income from tourists. The period from 2011 to 2016 is considered. An analysis is made. Trends are given. Conclusions and recommendations are made.

Author information:

Veselin Petkov

Assistant

At Konstantin Preslavski – Universitet of Shumen

✉ veselin_9003@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

Nights, accommodation, tourists, accommodation facilities.

В настоящият материал се прави опит за анализ на настанителната база в област Шумен за един 5-годишен период от време. Времевия диапазон е избран да бъде 2011:2016 година. Индикаторите, които използваме за всеобщо приети в анализа на туристическите дейности. Анализирани са местата за настаняване с техният брой, броят на реализираните нощувки, броят на пренощуващите лица, приходите от нощувки. Отделно се анализират и дяловото съотношение на всеки показател от гледна точка на дялът на българските и чуждестранни туристи. Анализират се настанителната база по степента си на категоризация. Прилага се, на база на лични изчисления, и индикаторът „среден престой“ на един турист.

Терминологични пояснения.

В литературата в областта на туристическата индустрия посочените, а и анализирани, индикатори са ясно дефинирани. За краткост тук маркираме само общите им характеристики.

Места за настаняване според Наредбата¹ са:

1. клас "А" – хотели, мотели, апартаментни туристически комплекси, вилни селища, туристически селища и вили;

2. клас "Б" – семейни хотели, хостели, пансиони, почивни станции, къщи за гости, стаи за гости, апартаменти за гости, бунгала и къмпинги.

Реализираните нощувки са: общия брой нощувки регистрирани в местата за настаняване за определен период от време.

Броят на пренощуващите лица са: Пренощуващите лица (български и/или чужди граждани) за определен период от време.

Използваният коефициент на „средният престой на един турист“ се получава като съотношение на броя туристи на реализираните от тях нощувки.

Категоризацията на настанителната база е в съответствие с Наредбата¹ туристическите обекти могат да се определят следните категории: "една звезда", "две звезди", "три звезди", "четири звезди" или "пет звезди" във възходяща градация съгласно чл. 123 и 124 ЗТ.

Категорията на местата за настаняване е съобразно техния клас, тип и вид, както следва:

1. местата за настаняване клас "А" се категоризират в следните категории:

- хотели – "една звезда", "две звезди", "три звезди", "четири звезди" или "пет звезди";

¹ НАРЕДБА за изискванията към местата за настаняване и заведенията за хранене и развлечения и за реда за определяне на категория, отказ, понижаване, спиране на действието и прекратяване на категорията, ДВ, бр. 65, 2015 г.

- мотели – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - апартаментни туристически комплекси – "две звезди", "три звезди", "четири звезди" или "пет звезди";
 - вилни селища – "три звезди", "четири звезди" или "пет звезди";
 - туристически селища – "две звезди", "три звезди" или "четири звезди";
 - вили – "три звезди", "четири звезди" или "пет звезди";
- 2.** местата за настаняване клас "Б" се категоризират в следните категории:
- семейни хотели – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - хостели – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - пансиони – "една звезда" или "две звезди";
 - почивни станции – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - стаи за гости – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - апартаменти за гости – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - къщи за гости – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - бунгала – "една звезда", "две звезди" или "три звезди";
 - къмпинги – "една звезда", "две звезди" или "три звезди".

Регионален анализ.

В област Шумен според НСИ за 2016 година са функционирали 62 места за настаняване (табл.1). Спрямо показаните данни за предходни години, това представлява съществен ръст (+67.5% спрямо 2011 г. и + 53% за 2013). Тук показателите се изследват и за посочената 2013 година, за да се отчете влиянието на приетият през 2012 година Регламент 692/2011 на Европейският парламент. Според него под статистическо наблюдение спадат и настанителните места с над 10 легла, което по същество включва повече обекти под наблюдение отколкото до посочената година (над 30 легла). В област Шумен за 2011 към 2013 година дори се отчита намаление в броя на настанителна база. Това означава, че Регламента не променя насоката на анализи. Всъщност, щом не се регистрира ръст в настанителната база (поради вкл. на тези с над 10 легла), означава, че такива са липсвали и това не се отразява на статистическото наблюдение.

Таблица 1

Показатели за функционирането на настанителната база в обл. Шумен (2011/2016 г.)

показател година	Места за настаняване (бр.)	Реализирани нощувки (бр.)	Пренощували лица (д.)	Приходи от нощувки (млн.лв.)
2011	37	54 608	34 262	1.9
2013	33	40 270	24 341	0.9
2016	62	76 856	48 464	2.6

По отношение на реализираните нощувки за 5-годишният период на наблюдение също се наблюдава ръст. Увеличението е с 29%. В сравнение с темпа на растеж на настанителната база, показателят „брой реализирани нощувки” расте с по-бавен темп. И то 2 пъти по-бавно. Това би следвало да ни навежда на извода, че увеличената настанителна база не се натоваарва в задоволителен обем.

Показателят на пренощувалите лица в областта също така бележи ръст за изследвания времеви период. Туристите са се увеличили от малко над 34 хил. д. до близо 48500 души. Това представлява ръст от близо 30%. Като отчитаме, че този показател е логично обвързан с реализираните нощувки считаме че двата показателя дават еднозначен ръст за 5-годишния период на изследването. Това отново затвърждава посочената по-горе теза, че местата за настаняване се увеличават непропорционално на броя туристи, и всъщност нелогично бързо. Това означава недобро планиране при изграждане на материално-техническата база в туризма

на област Шумен. Този факт показва още, че ще се намали дялът на използваемост на базата, а от там и приходите за отделния хотел или място за настаняване.

При изчисляване на отношението на посочените два индикатора (брой пренощували лица и реализирани нощувки) можем да определим и средния престой на един турист в областта. Този показател е важен с оглед средствата, които всеки от тях оставя и е показателен за вида практикуван туризъм. За 2016 година това отношение показва среден престой от 1.5 дни средно на един турист. Същият показател се получава и при отношението на данните за 2011 година. Това показва, че профилът на туристите не е променен. Той е устойчив и предвидим. Считаме, че това са предимно бизнес пътувания, краткосрочни и най-вече в общинския център град Шумен. Анализът на данните по народност показват някои различия. За 2016 година средният престой на чужденците туристи в областта е 2.1 дни, което е логично с оглед разстоянията на предприетите пътувания. Считаме, че те отново са чисто делови. Възможно е да са и пътуващи туристи с кратък престой за наблюдение на културно-исторически обекти в региона

Фиг. 1. Реализирани нощувки по националност в обл. Шумен за 2016 г.

Ако се разгледат реализираните нощувки за българи и чужденци (фиг. 1) ясно се вижда, че преобладават българите и то с дял от 85%. Чужденците са твърде малко за туристическа дестинация като територията на област Шумен. Това е региона на старите български столици, с глобалния символ на България и една от най-високите концентрации на културно-исторически обекти в страната. В този контекст са и дяловете на останалите измервани параметри. Пренощувалите лица (българи и чужденци) имат същия относителен дял както и реализираните нощувки (фиг. 2). Приходите от нощувки показват същата тенденция (фиг. 3). Това показва, че общият анализ на натоварването на настанителната база от чужденци в региона е незадоволителен. Чужденците, дори да посещават туристическите обекти, не пренощуват тук или ако го правят техният престой е твърде кратък. Необходимо е да се работи в тази насока. Припомняме че над 1 млн. румънски туристи почиват ежегодно по Северното черноморско крайбрежие на България. Техният път преминава през територията на областта.

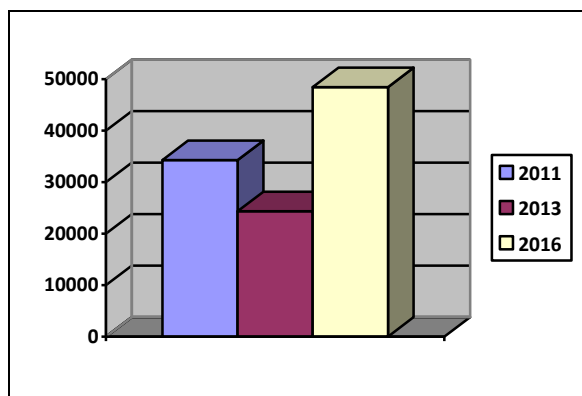
Фиг. 2. Пренощували лица в област Шумен за 2016 г.

Фиг. 3. Приходи от нощувки в област Шумен за 2016 г.

Сравнителният анализ спрямо 2011 година показва, че има известно намаление на броят на реализираните нощувки от чужденци, пренощували в обектите за туризма в областта. През 2011 г. той е бил малко над 15 хил. нощувки, а през 2016 г. – около 13 хил. Спада с над 2 хил. е обезпокоителен и е с близо 15%. На фона на нарастващите общ брой туристи и приходите от тях е очевидно, че този ръст се дължи на българските туристи.

В изследвания период бе включена годината 2013, поради факта (както бе посочено) да се отчете влиянието на Регламента на ЕС относно статистическото отчитане на броя на настанителната база. Изключително интересен момент в анализа, е резкият спад на всички изследвани показатели през тази година. Спада при броя пренощували лица (фиг.4) спрямо годините 2011/2013 е близо 30%. Подобен тренд се наблюдава и при всички останали показатели. Причините за тази аномалия все още се изследват.

Фиг. 4. Брой пренощували лица в местата за настаняване в област Шумен (2011/2013/2016 г.).

В резултат на направеното изследване за периода 2011/2016 година и след анализирането на посочените параметри, могат да се направят следните изводи:

- През изследвания период 2011/2016 г. и ма ръст в показателите (места за настаняване, реализирани нощувки, пренищували лица, приходи от нощувки).
- През 2013 г. се наблюдава рязък спад на всички показатели.
- Предимно пренощувалите туристи са българи (което предполага, че са по бизнес пътувания).
- Средният престой на чуждите туристи е малко по дълъг от българските.

Поради ограниченият обем на настоящия материал териториалното разположение на настанителната база, нейната категоризация, както и допълнителните услуги предлагани в нея ще бъде обект на бъдещи изследвания.

References:

1. **Penerliev. M.** Turizmut – Syvremenni teoretichni aspekti, izd. SU "Ep. K. Preslavski, 2016, c.165
2. **Penerliev. M.** Prostranstvena diferentsiatsiya na nastanitelnata baza v pridunavskite obshtini na Bulgariya, Sb. "Peta mezhdunarodna konferentsiya geografski nauki i obrazovanie" 4-5 ноември, 2016, Шумен
3. **NAREDBA** za iziskvaniya kym mestata za nastanyavane I zavedeniyata za hranene I razvlecheniya I reda za opredelyane na kategoriya, otkaz, ponizhavane, spirane na deystvietoi prekratyavane na kategoriyata, DV, br. 65, 2015 г.
4. **Zakon za turizma**, Obn. DV. br. 30 ot 26 Mart 2013г, posl. izm. DV. br.79 ot 13 Oktomvri 2015 г.
5. www.nsi.bg
6. www.tourism-shumen.com
7. www.tourism.government.bg